

Citation: Öztürk M. (2018), Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Derin Ve Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, BMIJ, (2018), 6(1): 45-63 doi: <http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v6i1.216>

MUHASEBE EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN DERİN VE YÜZEYSEL ÖĞRENME YAKLAŞIMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Meryem ÖZTÜRK¹

Received Date (Başvuru Tarihi): 14/02/2018

Accepted Date (Kabul Tarihi): 02/03/2018

Published Date (Yayın Tarihi): 20/04/2018

ÖZ

Çalışmanın amacı, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe derslerindeki öğrenme yaklaşımlarının demografik değişkenlere, muhasebe derslerine devam durumlarına ve muhasebe derslerini günlük tekrar etme durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığının tespit etmektir. Çalışma kapsamında Atatürk Üniversitesi Erzurum Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulama Programı öğrencilerine anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin derin öğrenme eğilimleri ile sınıf düzeyleri, mezun oldukları lise, muhasebe derslerini günlük tekrar etme durumları; yüzeysel öğrenme eğilimleri ile cinsiyet, üniversite tercih sırası, muhasebe derslerine devam durumları ve muhasebe derslerini günlük tekrar etme durumları arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. İkinci sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre, Açıköğretim Lisesinden mezun olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre derin öğrenme eğilimleri yüksek iken erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre, öğrenim gördükleri programı ilk sıralarda tercih eden öğrencilerin sonraki sıralarda tercih eden öğrencilere göre yüzeysel öğrenme eğilimleri daha yüksektir. Ayrıca muhasebe derslerini günlük olarak her zaman tekrar eden öğrencilerin diğer öğrencilere göre derin öğrenme eğilimleri daha yüksek iken yüzeysel öğrenme eğilimleri daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Öğrenme Yaklaşımları, Derin Öğrenme, Yüzeysel Öğrenme

JEL Kodları: I23, M40, M41

INVESTIGATION THE DEEP AND SURFACE LEARNING APPROACHES OF ACCOUNTING STUDENTS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

The purpose of the study is to determine whether there is a relationship between the learning approaches of the accounting students and demographic variables, the attendance to accounting courses and the daily repetition of accounting courses. In the scope of the study, a questionnaire was applied to Atatürk University Erzurum Vocational School Accountancy and Tax Applications Program students. According to the results of study, it was determined that there was a statistically significant relationship between the students' deep learning approach and daily repetition of accounting subject, the high school type they graduate and classroom level; it was determined that there was a statistically significant relationship between the students' surface learning tendency and gender, university preference order, attendance to accounting courses and daily repetition of accounting courses. When compared to the first-year students second-year students have higher deep learning tendencies and when

¹Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, meryemozturk@atauni.edu.tr

<http://orcid.org/0000-0001-5221-3989>

compared to the other students, the students who graduated from the Open Education High School have higher than deep learning tendencies. The surface learning tendencies of the students who prefer the program in the first order is higher than those who prefer the program in the next order and the surface learning tendencies of man students is higher than female students. In addition, while deep learning tendency of students who daily repetition of accounting courses have a higher degree than other students, surface learning tendencies are lower.

Keywords: Accounting Education, Learning Approaches, Deep Learning, Surface Learning

JEL Kodları: I23, M40, M41

1. GİRİŞ

Verimli ve güçlü bir ekonominin vazgeçilmez unsurlarından biri nitelikli iş gücüne sahip olmaktır. Nitelikli iş gücü vasfına sahip bireyler yetiştirmek de iyi planlanmış bir mesleki eğitimden geçmektedir. Bireye belirli bir meslek alanıyla ilgili bilgi, beceri, alışkanlık ve alanın gerektirdiği nitelikleri kazandırmak ve bu alandaki yeteneklerini çeşitli açılardan geliştirmeyi amaçlamak, mesleki eğitimin temel yapısını oluşturmaktadır (Ulus vd., 2015: 168; Şengel, 2011: 167). Mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerilerin kazandırılması verilen eğitimin kalitesi ile doğrudan ilişkilidir. Eğitimin kalitesi üniversitelerdeki fiziki imkânlardan başlayan ve öğretmenlerin öğretmenlik vasıflarına kadar uzanan, sayısal olarak ölçülebilen/ölçülemeyen birçok faktörün etkisi altındadır (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 125). Eğitimin kalitesinde eğitimi verenin bilgi düzeyi, aktarım yeteneği, kullandığı öğretim teknikleri kadar, öğrenci profili, öğrencinin öğrenme stilleri, öğrenme yaklaşımları, öğrenme arzusu da etkilidir. (Tugay ve Ömürbek, 2014: 56). Eğitimin kalitesini etkileyen faktörlerin tespit edilerek öğretici, öğrenci, ortam (kişisel ve fiziksel imkânlar) ve öğrenme tekniklerinin geliştirilmesi ile “eğitim kalitesi” artırılabilir (Karasioğlu ve Duman, 2011: 165). Kaliteli bir eğitimden söz edebilmek için ise kalıcı öğrenmenin istenilen düzeyde gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

Öğrenme, öğrencilerin kendilerine iletilen bilgiyi pasif edinmek yerine aktif olarak önceki fikirleri ile tutarlı olan kısımlarını yeniden yapılandığı üretken ve karmaşık bir süreçtir (Chin ve Brown, 2000: 110; Pimparyon vd., 2000: 359). Öğrenme sürecini ve kalitesini etkileyen faktörlerden biri öğrencilerin öğrenmeye nasıl yaklaştıklarıdır (Salamonson vd., 2013: 729). Öğrencinin daha iyi nasıl öğreneceğini anlayabilmek ve ona rehberlik edebilmek için nasıl bir yaklaşımla öğrendiğini bilmek önem taşımaktadır (Oğuz ve Karakuş, 2017: 1832). Öğrenme yaklaşımı, öğrencilerin neyi-neleri ve nasıl öğreneceğinin ve öğrenme işine nasıl giriştiklerinin nitel bir tanımlamasıdır ve öğretme-öğrenmede öğrencinin öğrenme konusunu ele alma niyetine bağlı olarak ortaya çıkan yönelimini (anlam arama, ezberleme, vb.) ifade eden anahtar bir kavramdır (Sharma, 1997: 127; Ayanoglu, 2014: 77). Öğrenme yaklaşımı öğrenciden öğrenciye, ortamdaki ortama, zamandan zamana hatta konudan konuya (dersten

derse) değişebilmekte; farklı sosyal deneyimler sonucu kazandığı kültürü, kişilik özellikleri ve motivasyonu, eğitim müfredatları, öğretim tekniği, değerlendirme yöntemleri, bölümün özellikleri, iş yükü, öğrenme ortamı, öğretim materyalleri, hedefleri, kariyer planları öğrencinin öğrenme yaklaşımı eğiliminde etkili olabilmektedir (Entwistle ve Smith, 2002; Eley, 1992: 232; Scouller, 1998: 454).

Marton ve Saljo (1976) öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını derin öğrenme yaklaşımı ve yüzeysel öğrenme yaklaşımı olmak üzere iki grupta sınıflandırmıştır. Derin öğrenme, içsel motivasyona dayalıdır. Derin öğrenme eğiliminde olan öğrenciler öğrenmeye anlama niyetiyle yaklaşırlar, bilgilerini önceki bilgi ve tecrübeleriyle ilişkilendirme eğilimindedirler. Öğretim materyallerinin içeriği ile eleştirel olarak etkileşimde bulunurlar ve konular arasındaki ilişkiyi araştırırlar. Konunun mantığını sorgularlar ve kanıtları sonuçlarla ilişkilendirirler. Öğrenmeyi içselleştirirler, parçaları birbiriyle ilişkilendirerek bilginin nasıl bir araya geldiğini anlamak için konuya daha geniş açıdan bakarlar (Sharma,1997: 128; Beattie vd., 1997: 3; Hall vd., 2004: 490). Yüzeysel öğrenme, dışsal motivasyon ya da başarısızlık korkusuna dayalıdır. Yüzeysel öğrenme eğiliminde olan öğrenciler ise dersi/sınavları geçmek ya da görevi tamamlamak için yalnızca yeterli bilgiyi pasif olarak edinme niyetindedirler. Öğretim materyalinin bir bölümünü ezberleme ve sunulan bilgileri sorgusuz kabul etme eğilimindedirler. Süreçlere odaklanmazlar, öğrenilen bilgilerin anlamlarını ya da birbiriyle olan ilişkilerini aramazlar. Bilgilerin altında yatan ilkeleri ya da örnekleri ezberlemeye yoğunlaşırlar. (Hall vd., 2004: 490; Sharma,1997: 128; Marton ve Saljo, 1976; Beattie vd., 1997: 3; Ozan vd., 2012: 76). Derin öğrenmede bilginin daha büyük bir kısmının akılda kalması muhtemeldir ve derin öğrenme ile eleştirel düşünme becerisi gibi kaliteli öğrenme çıktısına ulaşılabilir iken yüzeysel öğrenmede öğrencilerin yüksek kaliteli öğrenme çıktılarında ulaşmaları veya uygun beceri ve yetkinlikleri geliştirme olasılıkları düşüktür (Trigwell ve Prosser, 1991: 251; Hall vd., 2004: 490).

Günümüzde ihtiyaç duyulan ve gelecekte de ihtiyaç duyulacak vasıflara/yetkinliklere sahip bireyler yetiştirebilen ülkeler rekabet gücünü sürdürebileceklerdir. Olayları ince ayrıntısına kadar inceleyerek sorgulayabilen ve olaylara çok yönlü bakabilen, eleştirel yaklaşabilen, bilgiye ulaşmış edindiği bilgiyi problem çözmede ve yeni bilgi üretmede kullanabilen, yaratıcılık özellikleri ortaya çıkarılmış bireyler yetiştirilmesi günümüzün ihtiyacıdır (Beşoluk, 2010: 689). İstenen özelliklere/yetkinliklere sahip bireylerin yetiştirilmesinde verilecek eğitimin önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu kapsamda eğitim, bireyleri gelecekteki mesleklerine hazırlamaya yönelik bir araçtır. Muhasebe eğitimi de bir mesleki eğitim olup bu eğitimden beklenen, kişiye mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve

yetkinliklerin kazandırılmasıdır (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 117). Muhasebe hem bir bilim dalı hem de bir meslek olma özelliklerine sahip olduğundan, bu mesleği icra edecek kişilerin iyi bir eğitim altyapısına sahip olması gerekmektedir. (Gönen, 2016: 77). Muhasebe eğitimi, muhasebeyle ilgili altyapının oluşturulmasını, muhasebe sürecinin her aşamasında gerekli olan niteliklerin kazandırılmasını ve yeteneklerinin geliştirilmesini hedefleyen eğitim faaliyetlerini içermektedir (Coşkun vd., 2017: 314). Muhasebe eğitiminde teori ve uygulama birbirinin tamamlayıcısı olup muhasebe eğitiminin her aşamasında önceden verilen bilgilerin yeni verilecek bilgiler ile birlikte kavranması, birbiri ile bütünlüğünün sağlanması gerekmektedir (Demirkan, 2001). Özetle muhasebe eğitim süreci eleştirel düşünme, problem çözme becerisi, yazılı ve sözlü iletişim becerisi ve yaşam boyu öğrenme gibi motivasyonları sağlamalı ve verilen eğitim sonunda bireylerin sadece bilgi üretmekle kalmayıp karar alma süreçlerine katılmaları, analiz ve yorum yapabilmeleri gibi yetkinliklere de sahip olması gerekmektedir. Bu yetkinliklerin kazanılması derin öğrenme yaklaşımının teşvik edilmesi ile sağlanabilir (Sharma, 1997: 128; Gönen, 2016: 77). Bu bağlamda muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe derslerindeki öğrenme yaklaşımı eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılmasının amaçlandığı çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımı eğilimleri ne düzeydedir?
- Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımları demografik değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?
- Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımları eğilimleri ile muhasebe derslerine devam durumları ve muhasebe derslerini günlük tekrar etme durumları arasında ilişki var mıdır?

Bu çalışmada öncelikle literatür incelemesi yapılmış daha sonra araştırmanın yöntemi ve bulgularına yer verilmiş ve son olarak da çalışmanın sonuçları değerlendirilmiştir.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını araştırmaya olan ilgi, Marton ve Saljo'nun (1976) derin ve yüzeysel öğrenme yaklaşımları arasındaki ayrımı özetleyen makalenin yayınlanmasından bu yana, son kırk yıldır hız kesmeden devam etmiştir (Salamonson vd., 2013: 729). Öğrenme yaklaşımları çeşitli araştırmacılar tarafından farklı enstrümanlar ya da envanterler kullanılarak ölçülmeye çalışılmıştır. Literatürde de bu ölçekler/envanterler kullanılarak öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını tespit etmeye yönelik olarak yapılmış farklı disiplinlerde ve ülkelerde birçok çalışma bulunmaktadır.

Türkiye’de de yükseköğretim öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarını tespit etmeye yönelik birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaların bir kısmında öğrencilerin öğrenme yaklaşımları ile demografik değişkenler arasındaki ilişki ele alınmıştır. Altun (2013) öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımlarını üniversite türüne (özel/devlet), öğrenim görülen alana (sayısal/sözel) ve cinsiyete göre; Olpak ve Korucu (2014a) önlisans programındaki öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf, akademik ortalama değişkenine göre; Ozan vd. (2012) Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarının bölüm, cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre değişip değişmediğini incelemiştir. Demografik değişkenlerin öğrenme yaklaşımları üzerindeki etkisinin yanında öğrenme yaklaşımları ile akademik başarı arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalar da mevcuttur. Ekinci (2009) üç üniversitedeki lisans öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarını tercih etme düzeylerini, üniversite, konu alanı, sınıf düzeyine göre araştırmış ve öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını tercih etme düzeyleri ile akademik başarı ve öğretme-öğrenme ortamı algısı arasındaki ilişkiye incelemiştir. Yağcı (2015), Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarının cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre değişip değişmediğini ve akademik ortalama ile öğrenme yaklaşımları arasında ilişki olup olmadığını araştırmıştır. Selçuk vd. (2007) benzer bir şekilde fizik öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve akademik başarıları ile öğrenme yaklaşımları arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Alan yazında karşılaşılan diğer kısım araştırma ise öğrenme yaklaşımları ile ilişkili olabilecek değişkenlerin araştırılmasına yönelik çalışmalardır. Çuhadar vd. (2013) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları ile akademik öz-yeterlilik arasındaki ilişkiyi; Olpak ve Korucu (2014b) öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımları ile denetim odakları arasındaki ilişkiyi; Oğuz ve Karakuş (2017) öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri ile öğrenme yaklaşımları arasındaki ilişkiyi; Beşoluk ve Önder (2010), eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları ile eleştirel düşünme eğilimleri ve öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmalar öğrenme yaklaşımları ile ilişkili olabilecek değişkenlerin incelendiği çalışmalara örnek gösterilebilir.

Türkiye’deki öğrenme yaklaşımları literatürü incelendiğinde çalışmaların büyük bir kısmının öğretmen adaylarına yönelik olarak yapıldığı görülmektedir. Muhasebe dersini alan ya da muhasebe eğitimi alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını ele alan çok az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmalardan biri Tazegül ve Gerekan’ın 2017 yılında yaptığı çalışmadır. Tazegül ve Gerekan Kars, Ardahan, Ağrı ve Iğdır illerinde lisans düzeyinde muhasebe dersini alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını farklı değişkenler açısından

incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda derin yaklaşıma ait ifadelerin bir kısmı öğrencilerin cinsiyetlerine göre ve bir kısmı ise öğrencilerin okudukları bölümü tercih sırasına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Yüzeysel öğrenme yaklaşımına ait ifadelerin bir kısmı ile öğrencilerin mezun oldukları orta öğretim kurumu arasında ve bir kısmı ile de öğrencilerin sınıf düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Muhasebe eğitiminin verildiği yükseköğretim alanlarından biri olan İşletme alanında önlisans ve lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin öğrenme yaklaşımları ile sosyo-kültürel özellikleri arasındaki ilişki Ayanoğlu vd. (2014) tarafından incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgularda önlisans öğrencilerinin lisans öğrencilerine nispeten yüzeysel öğrenmeyi tercih ettikleri; yüzeysel öğrenme ve yüzeysel güdünün erkeklerde daha yüksek olduğu; yaş ilerledikçe derin öğrenmeden ziyade yüzeysel öğrenme eğiliminin arttığı gözlenmiştir. Ayrıca çalışmada, anne ve babanın eğitim seviyesi ile ailenin gelir seviyesinin artması durumunda yüzeysel öğrenmenin daha fazla tercih edildiği belirlenmiştir. Üniversitedeki bölümünü ilk beş sırada tercih eden öğrencilerin ise on beş ve üzeri sırada tercih eden öğrencilere göre derin öğrenmeyi daha fazla benimsediği sonucuna ulaşılmıştır.

Uluslararası literatürde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımları ile ilgili birçok çalışmaya rastlanmıştır. Öğrenme yaklaşımları ile öğrenme çıktısı arasındaki ilişki Booth vd. (1999) tarafından incelenmiş ve öğrencilerin yüzeysel öğrenme yaklaşım puanlarının derin yaklaşıma göre yüksek olduğu; yüzeysel yaklaşım ile akademik performans arasında negatif ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Avusturalya'daki muhasebe öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları, sanat, eğitim, fen bilgisi öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları (daha önce yapılan çalışmalar) ile karşılaştırıldığında muhasebe öğrencilerinin yüzeysel öğrenme eğilimlerinin daha yüksek, derin öğrenme eğilimlerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Eley (1992), aynı üniversitedeki muhasebe, biyokimya, kimya ve İngiliz edebiyatı öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarını karşılaştırmıştır. Çalışmanın sonucunda muhasebe öğrencilerinin derin yaklaşımı benimseme eğilimlerinin diğer öğrencilere göre düşük, yüzeysel öğrenme yaklaşımlarının ise diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Muhasebeye giriş dersini alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımı tercihlerini araştırdığı çalışmada Elias (2005), öğrencilerin genel not ortalaması ve muhasebe dersinden beledikleri notlar ile derin öğrenme yaklaşımını benimseme arasında pozitif yönlü ilişki olduğu, kadın öğrenciler ile yaşı nispeten büyük olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre derin öğrenme yaklaşımını benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenme yaklaşımları ve önceki akademik performansın birinci sınıf muhasebe ve işletme ekonomisi öğrencilerinin başarısı üzerine etkisini araştırmayı amaçladığı çalışmasında Duff (2004), başarılı öğrencilerin derin öğrenme yaklaşımı puanlarının yüksek; yüzeysel öğrenme yaklaşımı puanlarının düşük, başarılı olmayan öğrencilerin hem derin hem de yüzeysel öğrenme yaklaşımı puanlarının düşük olduğunu tespit etmiştir. İrlanda'daki muhasebe öğrencilerinin yönetim muhasebesi dersindeki öğrenme yaklaşımları ile öğrenme çıktıları arasındaki ilişkiyi ele aldıkları çalışmalarında Byrne vd. (2002) ise derin ve stratejik yaklaşım ile yüksek akademik performans arasında; yüzeysel yaklaşım ile düşük akademik performans arasında pozitif ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca örneklemin tümünde en yüksek puan ortalamasının derin öğrenme yaklaşımında ve en düşük puan ortalamasının ise yüzeysel öğrenme yaklaşımında olmasına rağmen öğrencilerin herhangi bir öğrenme yaklaşımını güçlü bir şekilde tercih etmedikleri belirlenmiştir. Byrne vd.'nin 2009'da yaptıkları başka bir çalışmada ABD ve İrlanda'da da muhasebe derslerini alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını karşılaştırmayı amaçlamışlardır. Çalışmanın sonucunda her iki ülkedeki öğrencilerin stratejik öğrenme yaklaşımını diğer öğrenme yaklaşımlarına göre daha fazla benimsedikleri, ABD'deki öğrencilerin derin ve stratejik öğrenme yaklaşım puan ortalamalarının İrlanda'daki öğrencilerden daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Donald ve Jackling (2007) ise Avusturalya'daki bir üniversitede kültürel farklılıkların öğrenme yaklaşımları üzerinde etkisi olup olmadığını belirlemek için muhasebe lisans programındaki yerli ve Çinli öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını karşılaştırmışlardır. Çalışmanın sonucunda Çinli öğrencilerin yüzeysel öğrenme puanlarının anlamlı düzeyde Avustralyalı öğrencilerden düşük olduğu; derin öğrenme puanlarının ise anlamlı düzeyde Avusturalyalı öğrencilerden yüksek olduğu; stratejik öğrenme yaklaşımı açısından iki grup arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Hall vd. (2004) yaptıkları çalışmada muhasebe dersinin öğrenme ortamında yapılacak değişikliklerin öğrencilerin benimsedikleri öğrenme yaklaşımları üzerindeki etkisini değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Sonuçlar (finansal muhasebe dersinde gruba dayalı problem çözme faaliyeti) muhasebe öğrencilerinin derin öğrenme yaklaşımı eğilimlerinde istatistiki olarak anlamlı ancak küçük artışların olduğunu, aynı şekilde yüzeysel öğrenme yaklaşımı eğilimlerinde anlamlı ancak küçük azalışların olduğunu göstermektedir. Benzer bir çalışma Ballantine vd. tarafından 2008 yılında yapılmıştır. Ballantine vd. İrlanda'da üç üniversitedeki muhasebe ve işletme lisans öğrencilerinin derin öğrenme yaklaşımı eğilimlerinin yönlendirilmesi amacıyla vaka incelemesine dayalı olarak sunulan öğrenme ortamının öğrencilerin öğrenme yaklaşımındaki değişimini incelemişlerdir. Öğrenme ortamında yapılan

değişiklik sonucunda beklenenin aksine öğrencilerin yüzeysel öğrenme yaklaşımında anlamlı düzeyde artış olduğu gözlenmiş ancak öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarında meydana gelen değişikliklerin cinsiyet ve lisans programına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli ve Çalışma Grubu

Tarama modeline göre yürütülen bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Erzurum Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Programında öğrenim gören ve araştırma kapsamında kullanılan anketteki sorulara uygun şekilde yanıt veren 158 öğrenciden elde edilen veriler ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, üniversite tercih sıralarına, mezun oldukları lise türlerine, sınıflarına, muhasebe derslerine devam etme durumlarına ve muhasebe derslerini günlük tekrar etme durumlarına göre dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Değişkenlere Göre Dağılımları

Cinsiyet	N	%	Mezun olunan lise	N	%
Kadın	82	51,9	Ticaret Meslek Lisesi	73	46,2
Erkek	76	48,1	Anadolu Lisesi	32	20,3
Yaş			İmam Hatip Lisesi	14	8,9
18	22	13,9	Açıköğretim Lisesi	5	3,2
19	42	26,6	Meslek Lisesi	9	5,7
20	39	24,7	Düz/Temel/Özel Lise	9	5,7
21	20	12,7	Diğer	16	10,1
21’den fazla	35	22,2	Derslere devam durumu		
Üniversite tercih sırası			Hiç	5	3,2
1-5 arası	122	77,2	Yarisından azına	7	4,4
6-10 arası	21	13,3	Yarı yarıya	33	20,9
11-15 arası	8	5,1	Yarisından fazla	43	27,2
16-20 arası	5	3,2	Tamamına	70	44,3
21 ve sonrası	2	1,3	Dersleri tekrar etme durumu		
Sınıf			Hiç	28	17,7
1	81	51,3	Bazen	109	69,0
2	77	48,7	Her zaman	21	13,3
Toplam	158	100,0	Toplam	158	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %51,9’u kadın %48,1 erkek; %13,9’unun yaşı 18, %26,6’sının yaşı 19, %24,7’sinin yaşı 20, %12,7’sinin yaşı 21 ve %22,2’sinin yaşı ise 21’den fazladır. Öğrencilerin yarısına yakını (%46,2’si) Ticaret Meslek Lisesinden mezundur ve şuan kayıtlı oldukları programa çok büyük bir kısmı (%77,2’si) ilk beş tercihinde yerleşmiştir. Öğrencilerin neredeyse yarısı muhasebe derslerinin tamamına devam ederken, çok az bir kısmı (%13,3’ü) muhasebe derslerini günlük tekrar etmektedir.

3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında “Düzenlenmiş İki Faktörlü Öğrenme Yaklaşımları Envanteri” kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilere ait demografik bilgilerin elde edilebilmesi için oluşturulan kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır.

Öğrenme yaklaşımları ölçeğinin yeniden düzenlenmiş formunun (Revised Two-Factor Study Process Questionnaire: R-SPQ-2F) orijinal şekli Biggs, Kember ve Leung (2001) tarafından geliştirilmiş olup Batı vd. (2009) tarafından Türkçe’ye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını ölçmek amacıyla geliştirilen ve toplam 20 maddeden oluşan ölçek, “derin öğrenme yaklaşımı (10 madde)” ve “yüzeysel öğrenme yaklaşımı (10 madde)” boyutlarından oluşmaktadır. Ölçeğin maddelerin cevaplanmasında “1-hiç katılmıyorum”, “2-katılmıyorum”, “3-kararsızım”, “4-katılıyorum” ve “5-kesinlikle katılıyorum” olmak üzere beşli likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Bu bağlamda derin öğrenme ve yüzeysel öğrenme alt boyutlarından alınabilecek en düşük puan 10 ve en yüksek puan ise 50’dir.

Araştırmalarda test gruplarına ilişkin bireysel farklılıkların ne derece gerçek ve ne derece hata faktörüne bağlı olduğunu yorumlamak amacıyla güvenilirlik katsayısı kullanılır (Büyüköztürk, 2011: 170). Güvenilirlik katsayısı sıfır ile bir arasında değişen değerler alır ve bire yaklaştıkça güvenilirliğin yüksek olduğu kabul edilir. Çalışmada kullanılan ölçeğin alt boyutlarına ilişkin alfa katsayıları Tablo 2’de gösterildiği gibidir.

Tablo 2. Ölçeğin Güvenilirliği

	Soru Sayısı	Cronbach Alfa Katsayıları
Öğrenme Yaklaşımı	20	0,764
Derin Öğrenme Yaklaşımı	10	0,787
Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı	10	0,705

Çalışmada Cronbach Alfa Katsayıları derin öğrenme alt boyutu için 0,79; yüzeysel öğrenme alt boyutu için 0,71; öğrenme yaklaşımının geneli için 0,76 olarak bulunmuştur. Alfa katsayısının $0,60 \leq \alpha < 0,80$ olması ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2008: 405).

3.3. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarının ölçülmesinde betimsel istatistikler kullanılmıştır. Cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri için t testi; yaş, mezun olunan lise türü,

üniversite tercih sırası, derse devam durumu ve dersi günlük tekrar etme durumları için ise Anova testi uygulanmıştır. Veriler 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

4. BULGULAR

Öğrenme yaklaşımları anketi, derin öğrenme ve yüzeysel öğrenme yaklaşımı alt boyutlarından oluşmaktadır. Öğrencilerin öğrenme yaklaşımları ile ilgili betimsel istatistikleri Tablo 3'te sunulduğu gibidir.

Tablo 3. Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Öğrenme Yaklaşımları	Puan Aralığı	N	Ortalama	S.S.
Derin Öğrenme	10-50	158	30,34	6,43
Yüzeysel Öğrenme	10-50	158	28,31	6,10

Öğrenme yaklaşımlarının alt boyutlarından öğrencilerin alabilecekleri en düşük puan toplamı 10 (10 madde*1) , en yüksek puan ise 50 (10 madde*5) iken orta puan ise 30 (10 madde*3)'dur. Öğrencilerin derin öğrenme eğilimleri toplam puanlarının ortalaması 30,34 iken yüzeysel öğrenme eğilimlerinin toplam puanlarının ortalaması 28,31'dir. Öğrencilerin derin öğrenme yaklaşımını yüzeysel öğrenme yaklaşımına nispeten daha fazla tercih ettikleri söylenebilir.

Erkek ve kadın öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış; ortalamalar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Öğrenme Yaklaşımları

		Cinsiyet	N	Ort.	S.S.	t	P
Öğrenme Yaklaşımı Alt Boyutları	Derin Öğrenme	Kadın	82	30,09	6,34	-,519	,604
	Öğrenme	Erkek	76	30,62	6,55		
	Yüzeysel Öğrenme	Kadın	82	27,38	6,87	2,014	,046
	Öğrenme	Erkek	76	29,32	4,99		

Öğrencilerin cinsiyetleri ile yüzeysel öğrenme yaklaşımı arasında anlamlı bir ilişki ($P<0,05$) olduğu tespit edilmiştir. Buna göre erkek öğrencilerin yüzeysel öğrenme eğilimlerinin ortalaması kadın öğrencilerin yüzeysel öğrenme eğilimlerinin ortalamasından yüksektir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaşlarına göre öğrenme yaklaşımı ortalamaları ve öğrenme yaklaşımlarının yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmeye yönelik olarak yapılan Anova testi sonuçları Tablo 5'te gösterildiği gibidir.

Tablo 5. Öğrencilerin Yaşları ile Öğrenme Yaklaşımları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Testi Sonuçları

		Yaş	N	Ort.	S.S.	F	P
Öğrenme Yaklaşımı Alt Boyutları	Derin Öğrenme	18	22	30,05	7,72	,266	,899
		19	42	29,74	6,18		
		20	39	30,38	6,10		
		21	20	30,30	6,32		
		21'den fazla	35	31,23	6,54		
	Yüzeysel Öğrenme	18	22	27,59	6,88	,185	,946
		19	42	28,79	6,12		
		20	39	28,56	6,99		
		21	20	28,25	6,40		
		21'den fazla	35	27,94	4,38		
	21'den fazla	35	27,94	4,38			

Öğrencilerin yaşları ile ne derin öğrenme eğilimleri ne de yüzeysel öğrenme eğilimleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Tablo incelendiğinde yaşlara göre öğrencilerin öğrenme eğilimleri arasında da büyük bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 6'da öğrencilerin sınıf düzeyinin öğrenme yaklaşımları üzerindeki etkisi olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t- testi sonuçları ve sınıf düzeyine göre ortalamaları yer almaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Öğrenme Yaklaşımları

		Sınıf	N	Ort.	S.S.	t	P
Öğrenme Yaklaşımı Alt Boyutları	Derin Öğrenme	1	81	29,27	6,57	-2,170	,031
		2	77	31,47	6,13		
	Yüzeysel Öğrenme	1	81	28,54	6,34	,491	,624
		2	77	28,06	5,87		

Öğrencilerin öğrenme eğilimleri sınıf düzeylerine göre farklılaşmaktadır. 2.sınıfta olan öğrencilerin derin öğrenme eğilimleri 1.sınıftaki öğrencilere göre daha yüksektir. Yüzeysel öğrenme ile öğrencilerin sınıf düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Öğrencilerin mezun oldukları lise ile öğrenme yaklaşımları arasındaki ilişki Tablo 7'de sunulmuştur.

Derin öğrenme eğilimleri ile mezun olunan lise arasında anlamlı bir ilişki olduğu tabloda da görülmektedir. Bu verilere göre Açıköğretim Lisesi'nden mezun olan öğrenciler en yüksek derin öğrenme eğilimi olan öğrencilerdir. Açıköğretim Lisesi'ni sırasıyla Diğer Liseler ve Ticaret Meslek Lisesi'nden mezun olan öğrenciler takip etmektedir. Meslek Lisesinden mezun olan öğrencilerin derin öğrenme tercihleri diğer öğrencilere göre çok düşüktür.

Tablo 7. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise ile Öğrenme Yaklaşımları Arasındaki İlişki

		Mezun olunan lise	N	Ort.	S.S.	F	P
Öğrenme Yaklaşımı Alt Boyutları	Derin Öğrenme	Ticaret Meslek Lisesi	73	31,55	6,28	2,517	,024
		Anadolu Lisesi	32	29,13	5,19		
		İmam Hatip Lisesi	14	28,86	6,29		
		Açıköğretim Lisesi	5	33,60	8,08		
		Meslek Lisesi	9	24,22	8,50		
		Düz/Temel/Özel Lise	16	30,25	6,63		
		Diğer	9	31,67	5,27		
	Yüzeysel Öğrenme	Ticaret Meslek Lisesi	73	28,55	5,48	,586	,741
		Anadolu Lisesi	32	27,97	6,49		
		İmam Hatip Lisesi	14	26,71	6,80		
		Açıköğretim Lisesi	5	28,40	7,23		
		Meslek Lisesi	9	31,11	6,25		
		Düz/Temel/Özel Lise	16	28,50	8,01		
		Diğer	9	26,89	4,51		

Tablo 8’de öğrencilerin üniversite tercih sıralarına bağlı olarak öğrenme yaklaşımlarının değişip değişmediğini belirlemeye yönelik olarak Anova testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 8. Öğrencilerin Üniversite Tercih Sırası ile Öğrenme Yaklaşımları İlişkisine Yönelik Anova Testi Sonuçları

		Üniversite Tercih Sırası	N	Ort.	S.S.	F	P
Öğrenme Yaklaşımı Alt Boyutları	Derin Öğrenme	1-5 arası	122	30,02	6,90	,455	,769
		6-10 arası	21	31,86	2,90		
		11-15 arası	8	30,00	7,15		
		16-20 arası	5	31,40	5,68		
		21 ve sonrası	2	32,50	,71		
	Yüzeysel Öğrenme	1-5 arası	122	29,10	6,02	2,574	,040
		6-10 arası	21	25,19	6,09		
		11-15 arası	8	27,00	5,90		
		16-20 arası	5	26,40	4,62		
		21 ve sonrası	2	23,00	4,24		

Öğrencilerin üniversite tercih sıralarına göre yüzeysel öğrenme eğilimleri anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Okuduğu bölümü ilk sıralarda tercih eden öğrencilerin yüzeysel öğrenme eğilimleri son sıralarda tercih eden öğrencilere göre çok yüksektir. Öğrencilerin derin öğrenme eğilimleri ise üniversite tercih sırasına göre istatistiki olarak anlamlı düzeyde değişmemektedir.

Öğrencilerin devam durumlarına göre öğrenme yaklaşımları puanlarının ortalamaları arasındaki ilişkiyi tespit etmeye yönelik olarak yapılan Anova testi sonuçları Tablo 9’da gösterildiği gibidir.

Tablo 9. Öğrencilerin Derse Devam Durumları ile Öğrenme Yaklaşımları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Testi Sonuçları

		Derse Devam	N	Ort.	S.S.	F	P
Öğrenme Yaklaşımı Alt Boyutları	Derin Öğrenme	Hiç	5	28,40	2,30	,929	,449
		Yarisından azına	7	28,86	12,62		
		Yarı yarıya	33	29,60	5,70		
		Yarisından fazla	43	31,84	4,64		
		Tamamına	70	30,08	7,04		
	Yüzeysel Öğrenme	Hiç	5	28,40	4,83	5,662	,000
		Yarisından azına	7	35,57	7,63		
		Yarı yarıya	33	29,70	4,61		
		Yarisından fazla	43	29,30	5,50		
		Tamamına	70	26,31	6,26		

Derse devam durumu arttıkça öğrencilerin yüzeysel öğrenme eğilimlerinin azaldığı tabloda da görülmektedir. Dersin tamamına devam eden öğrencilerin yüzeysel öğrenme eğilimleri derse daha az devam eden öğrencilere göre çok daha ($\bar{x}=26,31$) düşüktür. Bunun nedeni muhasebenin doğası gereği bir öğretici eşliğinde dersin daha kolay kavranması ve neticede öğrencilerin ezberlemeye daha az ihtiyaç duymaları olabilir.

Öğrencilerin muhasebe derslerini günlük tekrar etme durumları ile öğrenme yaklaşımları arasındaki ilişki Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Öğrencilerin Muhasebe Derslerini Günlük Tekrar Etme Durumları ile Öğrenme Yaklaşımları İlişkisine Yönelik Anova Testi Sonuçları

		Dersi Tekrar Etme	N	Ort.	S.S.	F	P
Öğrenme Yaklaşımı Alt Boyutları	Derin Öğrenme	Hiç	28	27,18	8,47	7,771	,001
		Bazen	109	30,41	5,23		
		Her zaman	21	34,19	7,12		
	Yüzeysel Öğrenme	Hiç	28	30,79	6,91	3,349	,038
		Bazen	109	28,00	5,71		
		Her zaman	21	26,62	6,28		

Öğrencilerin muhasebe derslerini günlük tekrar etme durumları ile hem derin öğrenme hem de yüzeysel öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi öğrencilerin günlük olarak muhasebe derslerini tekrar etme durumları arttıkça derin öğrenme eğilimleri artmakta, yüzeysel öğrenme eğilimleri ise azalmaktadır.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Eğitim literatüründe öğrenme yaklaşımları paradigması, öğrenmenin kalitesini arttırmak için öncelikle öğrencinin öğrenme sürecinin anlaşılması gerektiğini savunur (Booth vd., 1999: 278). Bu kapsamda muhasebe eğitiminin verildiği yükseköğretim programlarından biri olan

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programındaki öğrencilerin muhasebe derslerine yönelik öğrenme yaklaşımı eğilimlerinin tespit edilmeye çalışıldığı araştırmanın sonucunda, öğrencilerin derin öğrenme ve yüzeysel öğrenme tercihlerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin derin öğrenme yaklaşımı puanlarının toplamı, yüzeysel öğrenme yaklaşımı puanlarının toplamından kısmen yüksek olmakla birlikte baskın olarak değerlendirilecek düzeyde yüksek bulunmamıştır. Booth vd. (1999)'nin yaptığı çalışmada muhasebe eğitimi alan öğrencilerin yüzeysel öğrenme tercihlerinin derin öğrenme tercihlerinden daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Ayrıca diğer bölümlerle karşılaştırıldığında muhasebe eğitimi alan öğrencilerin derin öğrenme eğilimlerinin düşük, yüzeysel öğrenme eğilimlerinin ise daha yüksek olduğu Booth vd. (1999) ve Eley (1992) tarafından yapılan çalışmalarda vurgulanmıştır.

Çalışmada erkek öğrencilerin yüzeysel öğrenme eğilimlerinin kadın öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde muhasebe öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları üzerine yapılan çalışmalarda cinsiyet farklılığı ile ilgili farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Hassall ve Joyce (1997) kadın öğrencilerin yüzeysel öğrenme yaklaşımlarının erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu; Jonnes ve Hassall (1997) benzer şekilde kadın öğrencilerin yüzeysel ve stratejik öğrenme yaklaşım eğilimlerinin yüksek olduğu; Elias (2005) kadın öğrencilerin derin öğrenme eğilimlerinin erkek öğrencilere göre yüksek olduğu; Byrne vd. (1999) erkek ve kadın öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Derin öğrenme ile öğrencilerin sınıf düzeyi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiş olup ikinci sınıf öğrencilerinin derin öğrenme eğilimlerinin birinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu sonuç, zaman geçtikçe üniversitelerdeki öğretim-öğrenme ortamının başka bir ifadeyle akademik ortamda kalındıkça üniversite öğrencilerinin derin öğrenme eğilimini artırdığını göstermektedir (Ekinci, 2010: 85).

Öğrencilerin öğrenme yaklaşımları mezun oldukları lise türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Ticaret Meslek Lisesinden mezun olan öğrencilerin ortaöğretimde alan eğitimi almış olmaları nedeni ile derin öğrenme eğilimlerinin diğer öğrencilerden baskın düzeyde yüksek olması beklenmekteydi. Ancak çalışmanın bulgularına göre derin öğrenme eğilimi en yüksek olan öğrenciler ortaöğretimde Açıköğretim Lisesinden mezun olan öğrencilerdir. Çalışmaya katılan öğrenciler içinde Açıköğretim Lisesinden mezun olan öğrencilerin sayısının az olması beklenen durumdan farklı sonuç ortaya çıkarmış olabilir.

Örneklem genişletilerek daha fazla sayıda Açıköğretim Lisesi mezununun yer aldığı örneklem ile farklı sonuçlara ulaşılabilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri programı tercih sıraları ile yüzeysel öğrenme yaklaşımları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrenim gördükleri programı ilk sıralarda tercih eden öğrencilerin yüzeysel öğrenme eğilimleri son sıralarda tercih eden öğrencilere göre dikkat çekici bir şekilde yüksektir. Tercih sırası öğrencinin bir noktada isteğini göstermektedir. Bu noktada beklenen istediği programa öncelikli tercihleri arasında yerleşen öğrencilerin daha düşük yüzeysel öğrenme eğiliminde olmalarıdır. Burada üzerinde durulması gereken husus öğrencilerin okudukları programı tercih etme nedenidir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri programı ilk sıralarda tercih etme nedenleri Erzurumlu olmaları ya da ailelerinin Erzurum'da yaşamaları ise yaptıkları tercihler, isteklerini yansıtmayabilir.

Muhasebe dersleri kendi başına öğrenilmesi zor olarak nitelendirilebilecek dersler olduğundan öğrencilerin derse devam etmeleri, derse katılımları ve ders dışında dersti tekrar etmeleri önem arz etmektedir. Derse olan ilginin artması öğrencilerin dersti anlamasını, kavramasını kolaylaştıracağı ve bunun da öğrencilerin derin öğrenme eğilimlerinin derste ilgisi az olan öğrencilere göre yüksek olacağını düşündürmektedir. Aynı şekilde ders motivasyonu düşük olan öğrencilerin dersti anlamak yerine ezberlemeyi tercih edecekleri bu nedenle de yüzeysel öğrenme eğilimlerinin yüksek olacağı beklenmekteydi. Bu amaçla çalışmaya katılan öğrencilere derste devamları ve günlük dersti tekrar etme durumları sorulmuştur. Öğrencilerin derste devam durumları ile yüzeysel öğrenme tercihleri arasında anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Dersin tamamına katıldığını ifade eden öğrencilerin beklendiği şekilde yüzeysel öğrenme eğilimlerinin diğer öğrencilere göre çok düşük olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin muhasebe derslerini günlük tekrar etme durumları ile hem derin öğrenme eğilimleri hem de yüzeysel öğrenme eğilimleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Dersin günlük olarak her zaman tekrar eden öğrencilerin derin öğrenme eğilimleri diğer öğrencilere göre belirgin düzeyde yüksek iken yüzeysel öğrenme eğilimleri de belirgin düzeyde düşüktür.

Sonuç olarak bu çalışmada öğrencilerin hem yüzeysel öğrenme tercihlerinin hem de derin öğrenme tercihlerinin yüksek düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Hem kalıcı öğrenmenin sağlanması hem de analitik ve kavramsal düşünme becerileri gibi yüksek kaliteli öğrenme çıktısına ulaşılabilmesi, öğrencilerin derin öğrenme eğilimlerini yönlendirici tedbirlerin alınması ile mümkün olabilir (Hall, 2004: 490). Sharma (1997) başarılı bir profesyonel muhasebeci olmak ve muhasebe eğitiminin sonucunda gerekli olan yeterliliklere ve yetkinliklere ulaşmada derin öğrenme yaklaşımını yönlendirmenin kritik öneme sahip olduğunu

vurgulamaktadır. Bu nedenle muhasebe eğitimi alan öğrencilerin derin öğrenme yaklaşımı eğilimlerini artıracak tedbirlerin alınması hem muhasebe eğitimcileri hem de muhasebe mesleği için önem arz etmektedir (Hall, 2004: 490).

Gelecekteki çalışmalarda lisans ve önlisans düzeyinde farklı programlarda/bölümlerde/üniversitelerde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımları karşılaştırılabilir; farklı öğrenme ortamı/öğretim yöntemlerinin kullanılmasının öğrencinin öğrenme yaklaşımları üzerine etkisi olup olmadığı incelenebilir.

Bunun yanı sıra muhasebe eğitimi alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımları ile farklı değişkenlerin (kişilik özellikleri, motivasyon, değerlendirme yöntemleri, öğrenme stilleri, kaygı düzeyleri vb.) ilişkisi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Altun, S. (2013). “Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Yaklaşımlarının Üniversite Türüne, Öğrenim Görülen Alana ve Cinsiyete Göre İncelenmesi”. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(3), 50-56.
- Ayanoğlu, Y., Çiğer, A., Abuhanoğlu, H., & Aydın, S. (2014). “İşletme Alanındaki Lisans ve Önlisans Öğrencilerinin Öğrenme Yaklaşımları Üzerine Bir Araştırma”. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 42, 77-92.
- Ballantine, J. A., Duff, A., & Larres, P. M. (2008). “Accounting and Business Students’ Approaches to Learning: A Longitudinal Study”. Journal of Accounting Education, 26(4), 188-201.
- Batı, A. H., Tetik, C., & Gürpınar, E. (2010). “Öğrenme Yaklaşımları Ölçeği Yeni Şeklini Türkçeye Uyarlama ve Geçerlilik Güvenirlilik Çalışması”. Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences, 30(5), 1639-1646.
- Beattie IV, V., Collins, B., & McInnes, B. (1997). “Deep and Surface Learning: A Simple or Simplistic Dichotomy?”. Accounting Education, 6(1), 1-12.
- Beşoluk, Ş., & Önder, İ. (2010). “Öğretmen Adaylarının Öğrenme Yaklaşımları, Öğrenme Stilleri ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi”. İlköğretim Online, 9(2), 679-693.
- Biggs, J., Kember, D., & Leung, D.Y.P. (2001). “The Revised Two-Factor Study Process Questionnaire: R-SPQ-2F”. British Journal of Educational Psychology, 71, 133-149.
- Booth, P., Luckett, P., & Mladenovic, R. (1999). “The Quality of Learning in Accounting Education: The Impact of Approaches to Learning on Academic Performance”. Accounting Education, 8(4), 277-300.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı. 15.Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Byrne, M., Flood, B. & Willis, P. (1999). “Approaches to Learning: Irish Students of Accounting”, Irish Accounting Review, 6(2), 1–29.
- Byrne, M., Flood, B., & Willis, P. (2002). “The Relationship Between Learning Approaches and Learning Outcomes: A Study of Irish Accounting Students”. Accounting Education, 11(1), 27-42.
- Byrne, M., Flood, B., & Willis, P. (2009). “An Inter-Institutional Exploration of the Learning Approaches of Students Studying Accounting”. International Journal of Teaching and Learning in Higher Education, 20(2), 155-167.
- Chin, C., & Brown, D. E. (2000). “Learning in Science: A Comparison of Deep and Surface Approaches”. Journal of Research in Science Teaching, 37(2), 109-138.
- Coşkun, S., Kır, A., & Özbay, F. (2017). “Meslek Yüksekokulu Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarının ve Mesleki Eğitimden Beklentilerinin Değerlendirilmesi”. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 13(5), 314-329.
- Çuhadar, C., Gündüz, Ş., & Tanyeri, T. (2013). “Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü Öğrencilerinin Ders Çalışma Yaklaşımlarının ve Akademik Öz-Yeterlik Algularının İncelenmesi”. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(1), 251-259.
- Demirkan, Ş. (2001). “Muhasebe Eğitim Yöntemleri”, XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.
- Donald, J., & Jackling, B. (2007). “Approaches to Learning Accounting: A Cross-Cultural Study”. Asian Review of Accounting, 15(2), 100-121.
- Duff, A. (2004). “Understanding Academic Performance and Progression of First-Year Accounting and Business Economics Undergraduates: The Role of Approaches to Learning and Prior Academic Achievement”. Accounting Education, 13(4), 409-430.
- Ekinci, N. (2010). “Üniversite Öğrencilerinin Öğrenme Yaklaşımları”. Eğitim ve Bilim, 34(151), 74-88.
- Eley, M.G. (1992). “Differential Adoption of Study Approaches Within Individual Students”, Higher Education 23, 231–254.

- Elias, R. Z. (2005). "Students' Approaches to Study in Introductory Accounting Courses". *Journal of Education for Business*, 80(4), 194-199.
- Entwistle, N., & Smith, C. (2002). "Personal Understanding and Target Understanding: Mapping Influences on the Outcomes of Learning". *British Journal of Educational Psychology*, 72(3), 321-342.
- Gönen, S. (2016). "Önlisans Düzeyinde Eğitim Gören Öğrencilerin Muhasebe Eğitiminden Beklentilere Yönelik İzmir ve Denizli İllerinde Bir Araştırma". *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 8(2), 62-78.
- Hall, M., Ramsay, A., & Raven, J. (2004). "Changing the Learning Environment to Promote Deep Learning Approaches in First-Year Accounting Students". *Accounting Education*, 13(4), 489-505.
- Hassall, T and Joyce, J. (1997). "What do the Examinations of Professional Bodies Reward? Some Preliminary Evidence". In G. Gibbs and C. Rust (ed.) *Improving Student Learning through Course Design*, 529-538. Oxford: The Oxford Centre for Staff and Learning Development.
- Jones, C and Hassall, T. (1997). "Approaches to Learning of First Year Accounting Students: Some Empirical Evidence". In G. Gibbs and C. Rust (ed.) *Improving Student Learning through Course Design*, 431-438. Oxford: The Oxford Centre for Staff and Learning Development.
- Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. 3.Baskı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasioğlu, F., & Duman, H. (2011). "Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi ve Kalitesi Üzerine Bir Not". *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 165-180.
- Marton, F. & Saljo, R. (1976). "On Qualitative Differences in Learning. II—Outcome as a Function of the Learner's Conception of the Task". *British Journal of Psychology* 46, 115–127.
- Oğuz, A. & Karakuş, G. (2017). "Öğretmen Adaylarının Öğrenme Yaklaşımları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1831-1847.
- Olpak, Y. Z., & Korucu, A. T. (2014a). "Öğrencilerin Ders Çalışma Yaklaşımlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 333-347.
- Olpak, Y. Z., & Korucu, A. T. (2014b). "Öğretmen Adaylarının Öğrenme Yaklaşımları ile Denetim Odakları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 4(2), 77-91.
- Ozan, C., Köse, E., & Gündoğdu, K. (2012). "Okul öncesi ve Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenme Yaklaşımlarının İncelenmesi". *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 75-92.
- Pimpanyon, S. M Caleer, S. Pemba & S. Roff, P. (2000). "Educational Environment, Student Approaches to Learning and Academic Achievement in a Thai Nursing School". *Medical Teacher*, 22(4), 359-364.
- Salamonson, Y., Weaver, R., Chang, S., Koch, J., Bhathal, R., Khoo, C., & Wilson, I. (2013). "Learning Approaches as Predictors of Academic Performance in First Year Health and Science Students". *Nurse Education Today*, 33(7), 729-733.
- Scouller, K. (1998). "The Influence of Assessment Method on Students' Learning Approaches: Multiple Choice Question Examination Versus Assignment Essay". *Higher Education*, 35(4), 453-472.
- Selçuk, G. S., Çalışkan, S., & Erol, M. (2007). "Fizik Öğretmen Adaylarının Öğrenme Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(2), 25-41.
- Sharma, D.S. (1997). "Accounting Students' Learning Conceptions, Approaches to Learning, and The Influence of the Learning-Teaching Context on Approaches to Learning". *Accounting Education: An International Journal* 6 (2), 125–146.
- Şengel, S. (2011). "Türkiye'de Muhasebe Meslek Elemanı Talebi Üzerine Bir Araştırma". *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 50, 167-180.
- Tazegül, A., & Gerekan, B. (2017). "Lisans Düzeyinde Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Ders Çalışma Yaklaşımlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: TRA2 Bölgesi Üniversitelerinde Bir Uygulama". *Electronic Turkish Studies*, 12(24), 179-192.

- Trigwell, K., & Prosser, M. (1991). "Improving the Quality of Student Learning: The Influence of Learning Context and Student Approaches to Learning on Learning Outcomes". *Higher Education*, 22(3), 251-266.
- Tugay, O., & Ömürbek, V. (2014). "Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ve Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma". *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 53-74.
- Ulus, L., Tuncer, N. & Sözen, Ş. (2015). "Mesleki Eğitim, Gelişim ve Yeterlilik Açısından Meslek Yüksekokullarının Önemi". *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ekim, 168-185.
- Yağcı, M. (2015). "BÖTE Bölümü Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Yaklaşımlarının İncelenmesi ve Akademik Başarıya Etkisi". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 261-275.
- Zaif, F., & Ayanoglu, Y. (2007). "Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme". *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 115-136.